Εισαγωγικά:

Αυτό το μπροσουράκι αποτελεί το σύνολο των τοποθετήσεων της ομάδας μας σε ημερίδα που διοργανώσαμε με τίτλο "Η λογική της αυστηροποίησης / Νέος Π/Κ, Κ/Π/Δ." στη Νομική τον Φλεβάρη του 2024. Η εκδήλωση έγινε στο πλαίσιο του αγώνα ενάντια στο ν/σ Φλωρίδη. Στο ίδιο πλαίσιο συγκροτήθηκε και η "Ταξική Πρωτοβουλία ενάντια στο ν/σ Φλωρίδη" που με παρεμβάσεις της έθεσε έναν ταξικό λόγο ενάντια στο εν λόγω νομοσχέδιο, το κείμενο ανάλυσης της πρωτοβουλίας μπορεί να βρεθεί εδώ: https://anasygkrotisi.gr/articles/protapola-enantion-floridis.html

ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

Από το βενιζελικό ιδιώνυμο έως μεταξική δικτατορία, από τον εμφύλιο μέχρι τη χούντα των Συνταγματαρχών, έγινε σαφές ότι η ίδια η έννοια της εθνικής ασφάλειας ήταν συνώνυμη της αντιμετώπισης του κομμουνιστικού κινδύνου, ο οποίος απειλούσε τα καπιταλιστικά κέντρα του δυτικού κόσμου, με το παράδειγμα της πρώτης σοσιαλιστικής επανάστασης του 1917 να έχει κλονίσει την ιδέα ενός μέχρι τότε ανίκητου καπιταλιστικού οικοδομήματος.

Τόσο τα Δεκεμβριανά όσο και η σφαγή της ΕΑΜικής αντίστασης, με συνέχεια στο μετεμφυλιακό αντικομουνιστικό κράτος, και με κορύφωση την "εθνοσωτήριο επανάσταση" των συνταγματαρχών διαπνεόταν από αυτή τη ρητορική της εθνικής ασφάλειας απέναντι στον εσωτερικό εχθρό. Ετσι λοιπόν γίνεται διακριτό ότι η εθνική ασφάλεια δεν είναι παρά η ασφάλεια των συμφερόντων της αστικής τάξης και του ελληνικού καπιταλισμού. Μπορεί, στο σήμερα του νέο μετεμφυλιακού κοινωνικού συμβολαίου, ο όρος αυτός να νοείται ως αναφορά στις εξωτερικές σχέσεις του ελληνικού κράτους, την αντικατασκοπία και τους γεωπολιτικούς του ανταγωνισμούς, ωστόσο στην πραγματικότητα τα μισά του κανόνια παραμένουν στραμμένα προς τα μέσα, με τις κάνες τους να σημαδεύουν τον εσωτερικό εχθρό. Για το κράτος, εσωτερικός εχθρός είναι δυνάμει ολόκληρη η κοινωνική βάση, αλλά στην πραγματικότητα η κατασταλτική διαχείριση του εσωτερικού εχθρού στοχοποιεί τους φορείς των επαναστατικών ιδεών που δυνητικά θα τη στρέψουν εναντίον του . Ως εκ τούτου, το αστικοδημοκρατικό πλαίσιο επιτρέπει οποιαδήποτε αντιπολίτευση δεν διαρρηγνύει το ταξικό status quo.

Οι κατασταλτικές επιχειρήσεις για λόγους εθνικής ασφάλειας αντλούσαν ανέκαθεν την απαραίτητη για αυτές κοινωνική συναίνεση αφενός από την ψευδαίσθηση πως οι λόγοι εθνικής ασφάλειας είναι ταυτόχρονα λόγοι κοινωνικής και δημόσιας ασφάλειας και αφετέρου από την ιδέα πως οι υπηρεσίες που δρουν για αυτή δύναται να έχουν την υπερεξουσία του απορρήτου, καθότι υπηρετούν έναν ιερό ειδικό σκοπό ο οποίος κάθε φορά αυτοδικαιολογείται στα πλαίσια του εθνικού συμφέροντος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το αντάρτικο πόλεων στη Δύση. Οι μιντιακές εκστρατείες και τα αστυνομικά δελτία προσπαθούσαν για καιρό να υπονομεύσουν και να συσκοτίσουν τα πραγματικά αίτια και την ιδεολογική πολιτική αφετηρία του αντάρτικου πόλεων με σκοπό να κατευθύνουν την κοινωνική γνώμη απέναντί τους υπό το φόβητρο του δημοσίου

κινδύνου παρότι οι στόχοι των δράσεων της, αφορούσαν αποκλειστικά το κεφάλαιο, την παρασιτική δραστηριότητα του επιχειρηματικού κόσμου και τον κρατικό μηχανισμό.

Ετσι σταδιακά οι κρατικές κατασταλτικές επιχειρήσεις κατά του αντάρτικου πόλεων απέκτησαν τον μανδύα της αντιτρομοκρατίας. Οι συσχετισμοί μεταξύ κράτους και κοινωνίας μεταπολιτευτικά όρισαν εκ νέου τις κόκκινες γραμμές για την εγκληματικοποίηση και τα όρια της ανοχής απέναντι στην επαναστατική δράση, σε αντίθεση με τις συνθήκες πριν το '74, όπου ο στόχος ήταν η ποινικοποίηση της ιδεολογίας ως τέτοιας και της πολιτικής δράσης ανεξαρτήτου φύσεως. Φτάνοντας στη σήμερα, συντελείται μια εκ νέου αναθεώρηση ακραίων ορίων, τα οποία φαίνεται να στενεύουν σε σχέση με την μεταπολιτευτική παγιωμένη πρακτική, υπενθυμίζοντας μας πως η περίοδος αυτή έχει φτάσει σε ένα τέλος.

Με αφορμή το παράδειγμα της συνδρομής της ΔΑΕΕΒ στην σύλληψη των δύο συντρόφων μας για την υπόθεση της κατηγορούμενης-ως-εγκληματικήςοργάνωσης ΜΑΣΟΒΚΑ, όσο και με την ενεργή εμπλοκή της υπηρεσίας σε συλλήψεις την επόμενη μέρα από τις συγκρούσεις της Νέας Σμύρνης μέσα από υποκλοπές τηλεφωνικών συνομιλιών για "απόρρητους λόγους εθνικής ασφάλειας", παρατηρούμε τη διεύρυνση του αντιτρομοκρατικού πλαισίου και της έννοιας της εθνικής ασφάλειας σε υποθέσεις πλημμεληματικού ακτιβισμού και διαδηλώσεων. Ταυτόχρονα ,οι κόκκινες γραμμές του παρελθόντος δεν αφορούσαν τις αναβαθμισμένες μορφές δράσης καθ' αυτές αλλά την ίδια την πολιτική και ιδεολογική τους αφετηρία. Ετσι, η αόριστη έννοια της εθνικής ασφάλειας γίνεται δίχτυ που χωράει κάθε μορφής ιδεολογικούς, πολιτικούς και ταξικούς αντιπάλους από πολιτικές οργανώσεις και συνδικαλιστικούς φορείς μέχρι τον απλό διαδηλωτή. Με αυτούς τους όρους παρατηρούμε ιστορικά τη διεύρυνση της κατάστασης εξαίρεσης που βιώνουν τα υποκείμενα που δέχονται παρακολουθήσεις, υπό τον μανδύα της εθνικής ασφάλειας, με το μιντιακό οπλοστάσιο να πλαισιώνει αυτή τη διεύρυνση, ορίζοντας την ως μια νέα κανονικότητα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2021 διατάχθηκαν, επισήμως, 15.475 παρακολουθήσεις για λόγους εθνικής ασφάλειας. Τον Ιανουάριο, ο σύντροφος Αρης Παπαζαχαρουδάκης παρακολουθούνταν με την Δ/346 υπ΄ αριθμόν διάταξη και τον Μάρτιο η υποκλοπή που οδήγησε στη σύλληψή του ήταν μια δεύτερη

διάταξη, η υπ' αριθμόν Δ/2075. Αυτό πρακτικά σημαίνει (και αν υποθέσουμε ότι οι περισσότερες εκ των διατάξεων αφορούν ένα φυσικό πρόσωπο κάθε φορά) ότι μέσα σε δύο μήνες διατάθηκαν επιπλέον 1729 παρακολουθήσεις φυσικών προσώπων. Να υπενθυμίσουμε ότι πρόκειται για την περίοδο των μεγάλων φοιτητικών κινητοποιήσεων ενάντια στο Ν/Σ Κ-Χ για την ιδιωτικοποίηση των ΑΕΙ και των κινητοποιήσεων αλληλεγγύης στον πολιτικό κρατούμενο και τότε απεργό πείνας, Δημήτρη Κουφοντίνα.

Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Το κράτος χρησιμοποιεί με ολοένα και αυξανόμενη ένταση την στρατηγική της οικονομικής, ψυχολογικής και τεχνικής εξάντλησης των ατόμων που στοχοποιεί. Αναγνωρίζουμε σε αυτό το πλαίσιο κάποιες από αυτές τις τακτικές: την προληπτική προσαγωγή, τη μαζική σύλληψη-απόδοση κατηγοριών, την απόδοση περιοριστικών όρων και προφυλακίσεων, την οικονομική εξάντληση μέσω των παραβόλων και την παράταση των περιοριστικών όρων μέσω της συνεχούς αναβολής των εκδικάσεων των υποθέσεων.

Δεν σκοπεύουμε να κάνουμε κριτική στην αστική δικαιοσύνη λόγω της ανικανότητάς της να ακολουθεί τις ίδιες της τις νομικές επιταγές, καθώς αρκετές από τις παραπάνω τακτικές είναι και παράνομες. Η κριτική μας έρχεται να στοχεύσει στην ίδια την φύση του μηχανισμού ποινικής καταστολής που ονομάζεται δικαστικό σύστημα. Σκοπός αυτής μας της παρέμβασης είναι οι αντιστάσεις μας στα ζητήματα που αναδεικνύονται εδώ να υπερβούν την περιπτοσιολογική αντίδραση και να γίνουν μια σταθερά στην κριτική και στον αγώνα μας ενάντια στο Κράτος.

Οι τακτικές στις οποίες αναφερθήκαμε έχουν κανονικοποιηθεί όχι λόγω της κοινής αποδοχής από την κοινωνία ή της νομικής τους φύσης, αλλά έχουν επιβληθεί από το Κράτος και την ΕΛ.ΑΣ. σαν μέσο για την καταστολή των δυναμικών και κινηματικών αντιστάσεων. Η πλέον συνήθης εξ αυτών, οι προληπτικές προσαγωγές, αναφέρεται στην τακτική της, ουσιαστικά, αρπαγής συντροφιών τόσο έξω από τα σπίτια τους ή στον δρόμο προς μια κινηματική διεργασία που το κράτος φοβάται ότι θα οδηγήσει σε δυναμικές ενέργειες. Τυπικά, για να προσαχθεί ένα άτομο πρέπει να έχει τελεστεί αδίκημα και να υπάρχει η υποψία ότι το προσαχθέν άτομο δύναται να συνδέεται με αυτό. Στην πραγματικότητα είναι πλέον συχνό το φαινόμενο του να προσάγονται συντρόφια λόγω της πολιτικής τους ταυτότητας σε συνάρτηση με τη χρονικότητα στην οποία γίνεται η προσαγωγή, συχνά πριν ή μετά από κάποια κινηματική διαδικασία. Είτε στη μία είτε στην άλλη περίπτωση, οι προσαγωγές επειδή κάποιο κρατάει τρικάκια ή πανό ή που η ενδυμασία του παραπέμπει σε αυτό που το κράτος αντιλαμβάνεται ως φορεσιά κινηματικού υποκειμένου, ή από την άλλη επειδή το κράτος τον αναγνωρίζει ως «συνήθη ύποπτο», αποτελούν ξεκάθαρα έναν ρεμβασιστικό τρόπο επιβολής της αντίληψης ότι «αυτοί που αντιδρούν είναι επικίνδυνοι για την δημόσια τάξη». Ανάλογες μαζικές προσαγωγές γίνονται στο τέλος συγκρούσεων με την αστυνομία, όπου οι μπάτσοι μαζεύουν στο σορό ότι μπορέσουν να πιάσουν ώστε να δικαιολογήσουν τις φθορές στον εξοπλισμό τους και την περηφάνια τους. Αυτή είναι και η λογική της συλλογικής ευθύνης που επιβάλλεται σε ένα σώμα κόσμου που αντιδρά, με σκοπό να το φοβίσει και να το αποτρέψει από την πολιτική ριζοσπαστικοποίηση. Στην πραγματικότητα μας θυμίζει ότι για το κράτος δεν υπάρχουν αθώες και ένοχοι αλλά, λόγω της ταξικής και πολιτικής μας φύσης, στον ταξικό-κοινωνικό πόλεμο έχουμε πλευρά, είτε το συνειδητοποιούμε είτε όχι.

Η προσαγωγή τυπικά κρατάει μέχρι 24 ώρες, μέχρι τότε θα πρέπει να υπάρξει απόδοση κατηγοριών. Ολο και συχνότερα παρατηρούμε την απόδοση κατηγοριών, και μάλιστα κακουργηματικών σε άτομα τα οποία είναι εμφανές ότι δεν συμμετείχαν σε αυτό που τους καταλογίζεται. Πρέπει επίσης να τονιστεί, ότι η καταστολή εξαντλεί αυτό το 24ωρο ώστε να κρατήσει τα εν λόγω άτομο το δυνατόν περισσότερο, χωρίς μάλιστα αυτά να έχουν πρόσβαση σε φαγητό και νερό. Συχνά, αυτή η συνθήκη επιβάλλεται σε άτομα μικρά σε ηλικία ή άσχετα με το κίνημα, με σκοπό τον παραδειγματισμό των ίδιων και άλλων που θα τρομάξουν με τις κατασταλτικές μεθοδεύσεις. Το ίδιο βέβαια ισχύει και για άτομα οργανωμένα στο κίνημα, με τη διαφορά ότι εκεί αποσκοπούν στην οικονομικοτεχνική τους εξόντωση. Σημασία εξ άλλου δεν έχει αν θα κριθεί ένοχο ή όχι το άτομο που κατηγορείται. Ο σκοπός είναι ο φόβος και η εξάντληση, το τραύμα που θα προκληθεί από αυτή τη διαδικασία.

Επόμενο της απόδοσης κατηγοριών είναι η οικονομική επιβάρυνση που δεχόμαστε. Αυτή η επιβάρυνση με τον έναν ή τον άλλο τρόπο αφορά συλλογικά το κίνημα. Τόσο τα παράβολα και οι αιτήσεις αποφυλάκισης σε πρώτο βαθμό όσο και οι αμοιβές των δικηγόρων στη συνέχεια, οι οποίες συνεχίζουν να πληρώνονται όσο αναβάλλεται η δίκη, έχουν σαν αποτέλεσμα την οικονομική εξάντληση όσων βρίσκονται κάτω από την μπότα της κρατικής δικαιοσύνης η οποία σου εγγυάται ότι ακόμα και αν αθωωθείς, θα είσαι πάλι χαμένη. Είναι αξιοθαύμαστο ότι αν κατηγορείσαι για κάτι και αθωωθείς, το οικονομικό βάρος συνεχίζει να επιβαρύνει εσένα. Η προσμέτρηση των χαμένων μεροκάματων λόγω προσαγωγών και λόγω ανάγκης παράστασης σε κάθε δικάσιμο, σε συνάρτηση με τις αμοιβές των δικηγόρων είναι ένα ταξικό μέτρο οικονομικής εξόντωσης το οποίο είναι καθόλα παράλογο! Πώς γίνεται ένα «δίκαιο» κράτος να

μην προβλέπει την αποζημίωση του πολίτη για όλα του τα έξοδα σε περίπτωση αθώωσης;

Υπάρχει βέβαια και η περίπτωση της επιβολής περιοριστικών όρων ή και προφυλάκισης μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης. Τόσο οι περιοριστικοί όσο ειδικότερα η προφυλάκιση, αποτελούν προ-ποινές καθώς βάζουν το άτομο σε συνθήκες τιμωρίας πριν την εξέταση της υπόθεσης. Η μεν προφυλάκιση είναι ίσως το πλέον βάρβαρο μέτρο που έχει πάρει το κράτος. Στατιστικά αναφέρουν ότι κατά μέσο όρο την τελευταία 20ετία το 50% των ατόμων σε φυλακές είναι έγκλειστα λόγω προφυλάκισης. Αυτή ή τόσο παράλογη και βάρβαρη μέθοδος μας δείχνει για άλλη μια φορά ότι είμαστε όλα ένοχα πριν την καταδίκη. Ακόμα και αν υπάρξει αθώωση μετά την προφυλάκιση, η οικονομική απολαβή που δίνεται δεν αντιστοιχεί στα έξοδα, ούτε βέβαια μπορεί να συγκριθεί με την έλλειψη ελευθερίας ενώ μάλιστα, η ίδια η αποζημίωση για εν τέλει παράνομη κράτηση, επιβάλει νέα έξοδα σε παράβολα και δικηγορικές πληρωμές. Η λογική αυτή βάζει τη δικαιοσύνη πάνω από την ελευθερία ενώ στην πραγματικότητα δεν μπορεί να υπάρχει το ένα χωρίς το άλλο. Στην περίπτωση των περιοριστικών όρων παρατηρούμε ολοένα και ευκολότερη απόδοση παράλογων οριοθετήσεων. Πέραν του «παρόν» και της απαγόρευσης εξόδου από την χώρα βλέπουμε την απαγόρευση συνάθροισης γενικά και ειδικά, την απαγόρευση να οδηγήσεις δίκυκλο! την απαγόρευση εισόδου ή εξόδου σε/από συγκεκριμένη περιφέρεια ή πόλη. Αυτές οι επιβολές φαίνεται να αφήνονται στην διακριτική ευχέρεια του δικαστικού σώματος. Αυτή η δυνατότητα άρσης των όρων ζωής κάποιων ατόμων εις το διηνεκές είναι ριζωμένη τόσο στο νομικό σύστημα όσο και στο κράτος. Είναι ενδεικτικό το ότι η προφυλάκιση θεμελιώνεται στη λογική της μη τέλεσης νέων αδικημάτων και οι περιοριστικοί όροι στην λογική της υποψίας φυγοδικίας, παρόλα αυτά η οικονομική, τεχνική και ιδιαίτερα η συναισθηματική ταλαιπωρία που προκαλούν αυτοί οι όροι, πολλώ δε μάλλον η προφυλάκιση αφήνει το δικαστικό σύστημα αδιάφορο. Στην περίπτωση αθώωσης, το άτομο δεν αποζημιώνεται για τα όσα χρόνια ζούσε περιορισμένο, ενώ στην περίπτωση καταδίκης, αυτή η προ-ποινή στην περίπτωση των περιοριστικών δεν προσμετρείται κατά οποιονδήποτε τρόπο.

Τέλος, η εις το διηνεκές αναβολή εκδίκασης των υποθέσεων, δημιουργεί τόσο συνθήκες απελπισίας για όσα βάλλονται από περιοριστικούς όρους ή προφυλακίσεις, αλλά εγκλωβίζει σε φόβο και αδράνεια για το εν λόγω χρονικό διάστημα και όσα άτομα τους έχουν απλά αποδοθεί κατηγορίες. Μπορούμε

συνεπώς να κάνουμε μια διάκριση ανάμεσα στις νομικές διαδικασίες αδρανοποίησης του κόσμου του κινήματος πριν ή χωριστά από την φυλάκιση, και την ίδια την φυλάκιση. Αν δούμε το ζήτημα λίγο πιο αφαιρετικά και σε συνάρτηση με τη μηχανή παραγωγής κατηγοριών που ξέρουμε πως είναι η ΕΛ.ΑΣ., μπορούμε να αναγνωρίσουμε και τις βάσεις αυτής της εξαθλίωσης. Μπορούμε να μιλάμε για δικαστική βιομηχανία η οποία τροφοδοτείται οικονομικά από αυτό το αέναο σχήμα τυχαίας απόδοσης κατηγοριών σε καθόλου τυχαίο υποκείμενο, παραβόλων, καταδικών και εφέσεων.

Η εισπρακτική αυτή όψη της δικαιοσύνης και του πολιτικού της προσωπικού εντείνεται με το νομοσχέδιο Φλωρίδη που προβλέπει ακόμα μεγαλύτερα παράβολα αλλά και εκχρημάτιση των ποινών. Η όψη αυτή είναι από τη μια ταξική καθώς καθορίζει την μοίρα των φτωχών πριν ακόμα δικαστούν και από την άλλη βιομηχανική καθώς πλέον το κράτος μέσω του δικαστικού μηχανισμού δεν έχει συμφέρον μόνο σε ότι αφορά την εξόντωση των αγωνιστών, αλλά και μια ξεκάθαρη ροή κεφαλαίου. Από την εποχή του Μαρξ το έγκλημα γινόταν κατανοητό ως μια διαδικασία (ανα)παραγωγής κεφαλαίου. Στο εγκώμιο του εγκλήματος αναφέρει:

"Ο εγκληματίας δεν παράγει μόνο εγκλήματα, αλλά και το ποινικό δίκαιο και τον καθηγητή που διδάσκει ποινικό δίκαιο και, συνάμα, το αναπόφευκτο σύγγραμμα με το οποίο ο ίδιος καθηγητής ρίχνει στη γενική αγορά τις παραδόσεις του εν είδει «εμπορεύματος». Ετσι πολλαπλασιάζεται ο εθνικός πλούτος. Για να μην αναφέρουμε την ατομική απόλαυση που παρέχει το χειρόγραφο του συγγράμματος στο δημιουργό του, όπως μας λέει ένας πολύ αξιόπιστος μάρτυρας, ο καθηγητής Roscher.

Πέραν τούτου, ο καθηγητής παράγει ολόκληρη την αστυνομία και την ποινική δικονομία, κλητήρες,δικαστές, δήμιους, ενόρκους και λοιπά. Ολοι αυτοί οι ετερόκλητοι επαγγελματικοί κλάδοι, που αποτελούν ισάριθμες κατηγορίες του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας, αναπτύσσουν διάφορες ικανότητες του ανθρώπινου πνεύματος, φτιάχνουν νέες ανάγκες αλλά και νέους τρόπους για την ικανοποίησή τους. Και μόνο τα βασανιστήρια έγιναν αφορμή για τις ευφυέστερες μηχανικές εφευρέσεις, ενώ πλήθος τίμιοι χειρώνακτες απασχολούνται στην παραγωγή των σχετικών εργαλείων. "

Ο Μαρξ εδώ μας λέει πώς το έγκλημα συμβάλει τόσο στην ίδια την παραγωγή κεφαλαίου αλλά και στην παραγωγή διακριτών θέσεων εργασίας, μάλιστα υψηλόμισθων και κρατικά ελεγχόμενων. Αυτό όμως που μπορούμε να παρατηρήσουμε είναι ότι, όπως σε κάθε διακριτή διαδικασία, αφού κάτι παραχθεί, συμβάλλει στην αναπαραγωγή του.

Ετσι, αφού παρήχθησε το οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο που αναφέραμε, το ίδιο αυτό πλαίσιο ιστορικά φροντίζει στην αναπαραγωγή του υποκειμένου από το οποίο αντλεί τις ρίζες της ύπαρξής του, αυτό που πράττει τις πράξεις αυτές που σε κάθε εποχή ονομάζονται έγκλημα.

Καταλαβαίνουμε λοιπόν, επιστρέφοντας στο σήμερα, ότι και αυτή η διαδικασία δεν έχει μόνο έναν ιδεολογικό και πολιτικό προσανατολισμό, αλλά και έναν οικονομικό ο οποίος δεν μπορεί να μην συμπεριλαμβάνεται στην ανάλυση μας. Το κράτος από αυτή την αλληλουχία παραγωγής διώξεων και στη συνέχεια δικαστικών διαδικασιών καταφέρνει από τη μια να ενσωματώσει ένα ολοένα και αυξανόμενο σε αριθμούς δυναμικό εργασίας (όσο αυστηραίνουν οι νόμοι, τόσο περισσότερο έγκλημα υπάρχει) το οποίο περιλαμβάνει μπάτσους, δικαστές, εισαγγελείς, κλητήρες, ενώ από την άλλη καταφέρνει να δημιουργεί πλήγματα τόσο στο εγγενώς αφοσιωμένο δυναμικό των κινημάτων, όσο και στα αντιδρώντα άτομα.

Κλείνοντας, θεωρούμε ότι ο εγκλωβισμός σε συνθήκες ημιελευθερίας επ' αόριστον είναι βασανιστήριο. Θα πρέπει το κίνημα να αναλάβει τις ευθύνες του να ανάγει αυτό το θέμα σε πολιτικό ζήτημα, με ανάλογο τρόπο με αυτόν με τον οποίο ασχολείται με τις φυλακές. Θα πρέπει να σταματήσουμε να δεχόμαστε ως κανονική συνθήκη τους περιοριστικούς όρους και την συνεχή αναβολή των δικών και να στήσουμε πολιτικά αναχώματα σε όλα τα παραπάνω.

ΝΕΟΣ ΠΚ/ΚΠΔ: ΑΝΑΛΥΣΗ

Μετά και το πέρας της περιόδου των μαζικών - αντιμνημονιακών αγώνων, που χαρακτήρισαν εμφατικά την πρώτη ελπιδοφόρο της νέας χιλιετίας (η οποία προδίδεται, εκτονώνεται και ενταφιάζεται εν τέλει με την ανέλιξη της σοσιαλφιλελεύθερης κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία και την νέα μνημονιακή τετραετία του 2015-2019) τα κινήματα και οι πολιτικοί σχηματισμοί μάχης ήρθαν αντιμέτωπα με τις ματαιώσεις, τη κοινωνική απογοήτευση και την ιδεολογική κυριαρχία του ΤΙΝΑ. Σε αυτό το πλαίσιο αναγκάστηκαν να αναπροσαρμόσουν τόσο τις δράσεις όσο και τα εργαλεία τους με σκοπό να τονώσουν και να επαναφέρουν στο προσκήνιο την αντικειμενική αναγκαιότητα για επαναστατική δράση. Η δράση αυτή έπρεπε να εντάσσεται στα πλαίσια ενός συνολικά αντικρατικού -αντικαπιταλιστικού προγράμματος απαλλαγμένη από τις ψευδαισθήσεις της κοινοβουλευτικής διαμεσολάβησης, ως μιας δοκιμασμένης και φανερά ηττημένης πλέον φόρμουλας αγώνα.

Ο πλημμεληματικός επαναστατικός ακτιβισμός γεννιέται σε αυτή τη συγκεκριμένη περίοδο και συνθήκη, ως σινιάλο δράσης δια της δράσης και του εφικτού της, σε μια περίοδο απουσίας των μαζών από το πεζοδρόμιο και ως εργαλείο επιβίωσης της δράσης από την ποινική καταστολή σε καιρό έλλειψης αντίστασης στη κρατική αυθαιρεσία.

Η διελκυστίνδα μειοψηφικού επαναστατικού αγώνα και καταστολής έχει βαθιά ιστορική παράδοση και αντικειμενική θέση στην ταξική πάλη και ως εκ τούτου θα ήταν παράλογο να επαναπαυτούμε σε κάποια βολική ψευδαίσθηση ότι οι αναπροσαρμογές των κινηματικών τακτικών που καταφέρνουν να επιβιώνουν δε θα επέφεραν διαλεκτικά αντίστοιχες αναπροσαρμογές στις τακτικές της καταστολής με σκοπό οι τελευταίες να τις απενεργοποιήσουν. Ωστόσο η καθυστέρηση από μέρους του κράτους να αναβαθμίσει τις κατασταλτικές πρακτικές και το νομικό του οπλοστάσιο δημιούργησε κάποιες τέτοιες ψευδαισθήσεις.

Στη πραγματικότητα, αυτή η καθυστέρηση από πλευράς του αστικού κράτους, οφείλεται στα ερείσματα που διατηρούσε μέχρι τότε ο Αγώνας και τα οποία για να καμφθούν προϋπέθεταν μια ολόκληρη προπαγανδιστική και κατασταλτική εκστρατεία. Η ΝΔ ως αντιπολιτευόμενη δύναμη (που όμως ήλεγχε σύσσωμη την ιδιωτική τηλεόραση τη περίοδο 2015-19) φρόντισε αρχικά να αναδείξει τον

πλημμεληματικό ακτιβισμό και την πολιτική παρανομία ακριβώς για να τα παρουσιάσει στα συντηρητικά της ακροατήρια ως την εξάπλωση ενός χάους που αδυνατεί να νοικοκυρευτεί από την αριστερά. Η συστημική προπαγάνδα αφέθηκε για χρόνια να μπολιάζει τις θεωρίες του νόμου και της τάξης, την copaganda, την προώθηση της αδίστακτης θεωρίας των σπασμένων παραθύρων και του δόγματος Τζουλιάνι μέχρι εκείνου της αυστηροποίησης, στη κοινωνική σκέψη. Ολα τους αμιγώς πολιτικά και επουδενί κοινωνικά ή δικαϊκά δόγματα.

Σε αυτό το εγχείρημα κοινωνικής κατατρομοκράτησης, συντηρητικοποίησης αλλά και σταδιακής εγκληματικοποίησης συγκεκριμένων πολιτικών της αντιπάλων η ΝΔ, δεν βρήκε κανέναν αντίπαλο. Τουναντίον ο ΣΥΡΙΖΑ υπήρξε πιστός και αφοσιωμένος συνεχιστής της διαχρονικής κρατικής στρατηγικής εξάλειψης του επαναστατικού αγώνα. Αρκεί να υπενθυμίσουμε ότι η αναθεώρηση του ΠΚ από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ήταν η πρώτη που έστρωσε το κόκκινο χαλί στο κρατικό νομικό οπλοστάσιο αναμειγνύοντας πρακτικά την πλημμεληματική δράση στο ευρύτερο πλαίσιο αντιμετώπισης της τρομοκρατίας και στις τρομοδιατάξεις των άρθρων 187, ανακηρύσσοντας τότε ως εγκληματικές οργανώσεις τις πολιτικές οργανώσεις που συγκροτούνταν γύρω από την εξακολουθητική πλημμεληματική δράση. Μα και εκτός του ΣΥΡΙΖΑ, κομμάτι της αριστεράς και του προοδευτικού κόσμου συναίνεσε (ακόμη και απαίτησε) στην αυστηροποίηση των νομικών πλαισίων, σε περιπτώσεις που δεν μπορούσε να διαχωρίσει το συναίσθημα από τη πολιτική.

Η κορύφωση λοιπόν της συγκεκριμένης σχέσης που δημιουργήθηκε από την χαμένη μαζικότητα για τη κινηματική δράση και από την αναπροσαρμογή της κινηματικής δράσης για την πλήρη αναδιαμόρφωση του νομικού οπλοστασίου του κράτους, είναι το επερχόμενο νομοσχέδιο Φλωρίδη. Η πιο επιθετική αντιμεταρρύθμιση στην σύγχρονη νομική ιστορία, την οποία θα αναλύσουμε στη συνέχεια και οι προεκτάσεις της οποίας δεν στοχοποιούν μονάχα τα κινήματα, τους πολιτικούς αντιπάλους και την εργατική τάξη, αλλά την ίδια την ισορροπία της κοινωνικής ζωής καθ' ολοκληρίαν.

Περί του νομοσχεδίου

Το νομοσχέδιο Φλωρίδη που φέρνει πληθώρα αλλαγών στον Ποινικό κώδικα (ΠΚ) και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ). Επεξεργάστηκε, συντελέστηκε και έπειτα εισήχθη στη διαβούλευση χωρίς την σύσταση προηγουμένως

νομοπαρασκευαστικής επιτροπής πράγμα ιδιαιτέρως προβληματικό και βαθιά αντιδημοκρατικό ακόμα και για τα δεδομένα της ΝΔ. Για ακόμα μια φορά αποδεικνύεται στην πράξη πως το αστικό κράτος δεν τηρεί ούτε την κατ επίφαση νομιμότητα όταν δρα, παραμερίζοντας και παρακάμπτοντας ακόμα και τα τελευταία εχέγγυα ελάχιστης προστασίας που είναι οι ίδιοι οι αστικοί νόμοι. Πέραν αυτής της διάστασης η έλλειψη της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, η προχειρότητα και η αμεριμνησία με την οποία συντίθεται το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου μαρτυρά και το πόσο βαθιά αντεπιστημονικό είναι στην πράξη, καθώς διόλου δεν στηρίζεται σε έρευνες - δεδομένης και της έλλειψης στατιστικής καταγραφής – που όντως θα ήταν δυνατόν να συνεισφέρουν στον τομέα της κατ΄ ουσίαν αντεγκληματικής πολιτικής, στοχεύοντας αργότερα και στην κοινωνική επανένταξη.

Μιλώντας για αντεγκληματική πολιτική αντιλαμβανόμαστε πλήρως τον τρόπο με τον οποίο ένα τέτοιο εργαλείο λειτουργεί στα χέρια του αστικού κράτους. Καθίσταται σαφές ότι η αντεγκληματική πολιτική αποτελεί παρακλάδι της εγκληματολογίας ως επιστήμης και έχει ως στόχο αφενός την πρόληψη (με όρους κοινωνικής αντιμετώπισης) του εγκλήματος, δηλαδή την ανάγνωση των παραγόντων που οδηγούν στην «αντικοινωνική συμπεριφορά» και την ωθούν στο να εκδηλωθεί, και αφετέρου την κοινωνική επανένταξη όσων εγκλημάτησαν με όρους μεταστροφής της προσωπικότητας τους σε ένα πρότυπο περισσότερο κοινωνικό, όχι όμως υπό την έννοια του πειθήνιου ή μη δρώντος αλλά κοινωνικά εντασσόμενου στη σφαίρα της κοινωνικής ζωής διαλεκτικά με την αναμόρφωση και βελτίωση των δυσμενών συνθηκών και ανισοτήτων που τον ώθησαν στην μη σύννομη συμπεριφορά (παραδείγματος χάριν εύρεση εργασίας, επανακατάρτιση και ειδίκευση, παροχή εκπαίδευσης, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργεί κλπ).

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι ο κλάδος αυτός, παρά το καταρχήν άχαρο όνομα του, στη βάση του αποτελείται από θεωρίες και τάσεις χρήσιμες σε όλα τα κοινωνικά κατασκευάσματα, εντός ή εκτός του καπιταλιστικού πλαισίου, καθώς είτε με τον πέλεκυ του καπιταλισμού πάνω από το κεφάλι μας είτε όχι, το έγκλημα ως δράση που αποκλίνει από την εκάστοτε οριζόμενη ως κοινωνική συμπεριφορά (δηλαδή δράση συγκλίνουσα προς τις αξιακές θέσεις που ορίζει ένα κοινωνικό σύνολο), θα συνεχίσει να υφίσταται.

Αντιλαμβανόμαστε επομένως την αντεγκληματική πολιτική ως ένα εργαλείο που ψύχραιμα μπορεί να αποφανθεί για το πώς η «αντικοινωνική συμπεριφορά»

γεννάται, τι συντελεί όντως αντικοινωνική συμπεριφορά και πώς στα πλαίσια της απόδοσης της αστικής δικαιοσύνης θα εξασφαλίσουμε τα δικαιώματα του κατηγορουμένου και την μετέπειτα επανένταξη του καταδικασθέντος με όρους προσφιλείς για τον ίδιο, την προσωπικότητα του, αντιτιθέμενους στην υποτίμηση της κοινωνικής-ταξικής του θέσης με σκοπό να απαλλαγεί από το στίγμα «του εγκληματία».

Ως προς το νομοσχέδιο του Φλωδίδη, πρόκειται κατ' ουσίαν για ένα σχέδιο νόμου που θέτει ως σκοπούς στο άρθρο 1 των διατάξεων του: (α) την επιτάχυνση της ποινικής δίκης, (β) την πρόληψη και καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, (γ) την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Για κάθε έναν από αυτούς τους κατ' ευφημισμό «σκοπούς», τροποποιούνται και αντικαθιστούνται πλήθος διατάξεων με όλες τις αλλαγές να βαίνουν προς μια ζοφερή, αντίθετη των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου κατεύθυνση που έχει να συνεισφέρει μόνο στο κομμάτι της αυστηροποίησης και του εντονότερου ποινικού καταναγκασμού.

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΠΚ:

Κατά πρώτων αυξάνονται τα όρια ποινών. Σύμφωνα με την τροποποίηση που προτείνεται στα κακουργήματα θα μπορεί πλέον να επιβληθεί συνολική ποινή κάθειρξης έως 25 έτη, ενώ στα πλημμελήματα η φυλάκιση θα φτάνει τα 10 έτη (τροποποίηση αρ. 52ΠΚ). Παράλληλα με τις αυξήσεις στα όρια ποινών, συντελούνται αυξήσεις ελαχίστων και μεγίστων ορίων στις μειωμένες ποινές (τροπ. Αρ. 83ΠΚ), ενώ στην ίδια κατηγορία εντάσσεται και η περίπτωση της ανθρωποκτονίας από αμέλεια της οποίας η ποινή ανέρχεται πλέον στα 2 έτη φυλάκισης έναντι 3 μόλις μηνών που ίσχυε έως σήμερα (!). Στα πλαίσια της αυστηροποίησης των ποινών τοποθετούνται και οι περιορισμοί στην αναστολή της έκτισης ποινής. Με βάση τις προτεινόμενες αλλαγές αναστολή θα επιτρέπεται μόνο για ποινές έως ένα έτος, έναντι των τριών που ίσχυε μέχρι σήμερα. Επομένως αναστολή θα βλέπουμε στα πλημμελήματα και μάλιστα κατ' εξαίρεση, ενώ μέχρι πρότινος ήταν ο κανόνας, καταβαραθρώνοντας έτσι κάθε έννοια ισότητας, αναλογικότητας και ασφάλειας δικαίου. Οι αυξήσεις στα όρια ποινών συνδυαστικά με την δυσχέρανση της αναστολής αυτών σημαίνει ότι και επί ελαφρών πλέον αδικημάτων οι καταδικασθέντες θα εκτίουν την ποινή τους εντός των φυλακών σε ευθεία παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, η οποία εντός των άλλων εκφάνσεων της ορίζει ότι ο ποινικός κολασμός πρέπει να είναι ανάλογος της βαρύτητας της τελεσθείσας πράξης και όχι υπέρμετρα επαχθείς καθώς αφορμάται από την αντίληψη ότι η ποινή αποτελεί ένα «αναγκαίο κακό» (stricto sensu αναλογικότητα) και συνάμα κατάλληλος για τον «σωφρονισμό» του δράστη που είναι και ο επιδιωκόμενος σκοπός (προσφορότητα).

Στην πραγματικότητα σπάει έτσι για το αστικό κράτος το τελευταίο προπύργιο για την «ατιμωρησία» των πλημμελημάτων. Με απλά λόγια σε περίπτωση τέλεσης ενός εγκλήματος που ενέχει μικρή κοινωνικοηθική απαξία και επισύρει ποινή επί παραδείγματι ενός έτους, παρά το ότι συνέβαινε έως σήμερα θα εκτίεις την ποινή αυτή στην φυλακή. Σύμφωνα με το αρ. 378ΠΚ «Φθορά ξένης ιδιοκτησίας», ο τελών την πράξη της παραγράφου 1 εδ. α΄ τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο ετών και άρα η ποινή του πλέον θα είναι εκτίσιμη στις φυλακές!

Αλλη τροποποίηση που καθίσταται ιδιαιτέρως προβληματική και αναίσχυντη -και είναι να απορεί κανείς πώς συντάσσεται έστω κατ ελάχιστα με την ήδη υπάρχουσα νομική θεωρία και σκέψη-, είναι οι προσθήκες στα άρθρα που ορίζονται τα σχετικά με τη συνέργεια και την απόπειρα (αρ 47, 42ΠΚ). Εύλογα οριζόταν έως σήμερα ότι δεν δύναται ο συνεργός να τιμωρείται με την ίδια ποινή με τον αυτουργού του εγκλήματος, ωστόσο εφόσον η προτεινόμενη προσθήκη ψηφιστεί πλέον «το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει την ποινή του αυτουργού (στον συνεργό) , αν κρίνει ότι η συνδρομή που προσφέρθηκε είναι ιδιαίτερα σημαντική για την τέλεση της πράξης». Με αντίστοιχο τρόπο «μεριμνά» ο νομοθέτης και για την ποινή του εγκλήματος σε απόπειρα εξισώνοντας το με το τετελεσμένο: «Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η μειωμένη ποινή [...]δεν επαρκεί για να αποτρέψει τον υπαίτιο από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων, μπορεί να του επιβάλει την ίδια ποινή με αυτή που ο νόμος προβλέπει για την ολοκληρωμένη πράξη». Οι τροποποιήσεις που προτείνονται εδώ δομούνται πάνω σε αόριστες νομικές έννοιες, οι οποίες επαφίενται στην κρίση και την εκτίμηση του δικαστηρίου, πράγμα που σε γενικές γραμμές δεν εγείρει δριμύ προβληματισμό, ωστόσο αν ειδωθεί υπό το πρίσμα του συνολικότερου κλίματος αυστηροποίησης και αυθαιρεσίας που διαπνέει τη συγκεκριμένη ρύθμιση, διαλεκτικά με την κατακρεούργηση των δικαστηριακών εδρών (από πολυμελείς σε ολιγομελείς συνθέσεις) που θα αναλυθεί παρακάτω, δεν αφήνει καμία αμφιβολία για το τι μέλλει γενέσθαι!

Επιπλέον, τροποποιείται το αρ. 84 παρ. 2 ΠΚ που ορίζει τα σχετικά με τις ελαφρυντικές περιστάσεις και επαναφέρει την έννοια του πρότερου έντιμου βίου έναντι του σύννομου που είχε νομοθετηθεί μετά τη μεταρρύθμιση του 2019. Μεγάλη μάχη έχει δοθεί γύρω από την αναγνώριση ή μη τις ελαφρυντικής περίστασης του «σύννομου βίου» από το 2019 έως και σήμερα, με σημαντική υπόθεση εκείνη της αποφυλάκισης του ειδικού φρουρού Επαμινώνδα Κορκονέα, κατδικασμένου για τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου. Η υπόθεση αυτή αποτελεί χαρακτηριστικότατο παράδειγμα του πώς το κράτος και η αστική δικαιοσύνη χρησιμοποιούν το νομικό οπλοστάσιο τους κατά βούληση. Ετσι με την καθιέρωση του σύννομου ο Κορκονέας κατέθεσε αίτημα αποφυλάκισης ζητώντας την αναγνώριση του εν λόγω ελαφρυντικού, με το επιχείρημα ότι δεν είχε εγκληματίσει ξανά στο παρελθόν. Παρά την αναίρεση που ασκήθηκε από την εισαγγελία του Αρείου Πάγου και την οριοθέτηση του επιχειρήθηκε για την εν λόγω διάταξη, τα δικαστήρια έκανα χρήση του ελαφρυντικού. Συγκεκριμένα ο Αρειος Πάγος έκρινε πως ο εν λόγο «σύννομος βίος» δεν ταυτίζεται απαραίτητα με την ύπαρξη ή μη λευκού ποινικού μητρώου αλλά με τον σεβασμό που επέδειξε ο δράστης στα έννομα αγαθά καθόλη τη διάρκεια της ζωής του πριν την τέλεση της αξιόποινη πράξης. Παρά την ύπαρξη αυτής της ερμηνευτικής κατεύθυνσης το δικαστήριο απάλλαξε τον ειδικό φρουρό από τη φυλάκιση! Κομμάτια του νομικού κλάδου ευαγγελίζονται ότι οι συγχύσεις αυτές θα αποτραπούν με την επαναφορά της έννοιας του «πρότερου έντιμου βίου».

Δύσκολα μπορεί να διαγνωσθεί το πώς καταλήγει υπέρ της μεγάλης κοινωνικής μάζας η έννοια του έντιμου, ειδικότερα εντός του πλαισίου του καπιταλιστικού συστήματος όπου το έντιμο και κοινωνικό αποδεκτό ή μη αντιδραστικό ορίζεται εντός των στενών γραμμών της καπιταλιστικής, μικροαστικής ηθικής και των σταθερών, παραδοσιακών κοινωνικών φορμών. Το ελαφρυντικό του έντιμου βίου για τη θεμελίωση του προϋποθέτει ο κατηγορούμενος να είχε ζήσει έντιμη ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή επομένως να αποδεικνύει στο δικαστήριο το κατά πόσο ακολούθησε πιστά τις κοινωνικές επιταγές υπό την αρνητική προϋπόθεση κιόλας ότι αν δεν είχε εργαστεί ή αν δεν διατηρεί καλές οικογενειακές σχέσεις ή η κοινωνική του ζωή είναι «άστατη» δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί το εν λόγω αποδεικτικό.

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΚΠΔ:

Περαιτέρω, στις τροποποιήσεις που αφορούν την ταχύτητα της ποινικής δίκης και την ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης εντάσσονται και οι προτεινόμενες αλλαγές στον ΚΠΔ. Με ένα άρθρο εξ αυτών ουσιαστικά τίθεται εκ ποδών η κατάργηση του πενταμελούς εφετείου και η μεταφορά των υποθέσεων που αυτό δίκαζε κατά την ισχύουσα νομοθεσία σε μονομελή δικαστήρια. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι η απομάκρυνση από τη λογική των δικαστηρίων με μεγάλη σύνθεση είχε αρχίσει να δρομολογείται ήδη από τα προηγούμενα χρόνια με την υποβάθμιση του ρόλου των Μικτών Ορκωτών Δικαστηρίων και τον περιορισμό των υποθέσεων για τα οποία καθίστανται αυτά αρμόδια. Ετσι με το επιχείρημα αφενός της ταχύτητας στην απονομή της δικαιοσύνης και αφετέρου της απειρίας και του ετεροκαθορισμού των ενόρκων υποδαυλίστηκε σταδιακά ο θεσμός της λαϊκής δικαιοσύνης και της συμμετοχικότητας των πολιτών στον έλεγχο της τρίτης εξουσίας.

Με την ίδια λογική αλλά περισσότερο επιθετικά αυτή τη φορά σημαντικές (αλλά και επικίνδυνες για τα αστικά συμφέροντα) υποθέσεις βρίσκονται να δικάζονται σε έδρες με ολιγομελείς συνθέσεις, πράγμα που καθιστά αμφίβολο το κατά πόσο σε βάθος αυτές αναλύονται αφενός αλλά και το αν μπορούμε να μιλάμε για απονομή της δικαιοσύνης αφετέρου καθώς συν τοις άλλοις αντιστρέφεται στην πράξη και ο θεσμός της αρμοδιότητας. Διερωτάται κανείς πώς είναι δυνατόν ένα μονομελές δικαστήριο να δικάζει κατ' έφεση αποφάσεις πολυμελών οργάνων; Πώς είναι δυνατόν ένας μόνο δικαστής να επιβουλεύεται επί σοβαρότατων αδικημάτων χωρίς τη βοήθεια πλειόνων, χωρίς κατ΄ ουσίαν ένα «δεύτερο μάτι» να τον ελέγχει; Πώς λοιπόν εντέλει περιορίζεται ο παράγοντας του ανθρώπινου λάθους; Και για να το πάμε ένα βήμα παρά πέρα, σε κάθε δικαστηριακή απόφαση με πολυμελή σύνθεση οι αποφάσεις λαμβάνονταν πλειοψηφικά με τη ευθεία δυνατότητα κιόλας στη μειοψηφούσα γνώμη να αιτιολογήσει και η αιτιολογία αυτή να καταγραφεί και να επισυναφθεί με την απόφαση (καταδικαστική ή αθωωτική). Ουκ ολίγες φορές μια ευμετάβλητη ισορροπία εντός της έδρας έχει υπάρξει σωτήρια για τον κατηγορούμενο ή ακόμα και σε περίπτωση καταδίκης η μειοψηφήσασα γνώμη στην πρωτόδικη απόφαση επηρέασε τη γνώμη της στο εφετείο. Με αυτές τις αλλαγές λοιπόν καταργούνται όλα τα εχέγγυα της δίκαιας κρίσης και τίθεται περισσότερο επιτακτικά από ποτέ το ζήτημα της δομικής αυταρχικότητας των δικαστών ως παράγοντας που κατά ένα τεράστιο ποσοστό θα λειτουργεί προς την κατεύθυνση της επιβολής μεγαλύτερων και περισσότερων ανάλγητων ποινών.

Παράλληλα με την ως άνω λογική, κινείται και η παράκαμψη της ενδιάμεσης διαδικασίας και συγκεκριμένα των δικαστικών συμβουλίων. Τροποποιείται ουσιαστικά το αρ. 309ΚΠΔ σύμφωνα με το οποίο μέχρι σήμερα στα κακουργήματα απαραίτητο για την παραπομπή του κατηγορουμένου στην επ' ακροατηρίω διαδικασία ήταν η σύσταση του λεγόμενου παραπεμπτικού βουλεύματος. Με το παραπεμπτικό βούλευμα το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο ήλεγχε επί της ουσίας το υλικό που αποστελλόταν από τις πράξεις της ανάκρισης και της προανάκρισης και ύστερα αποφαινόταν αν ήταν όντως επαρκές προκειμένου ο κατηγορούμενος να παρακαμφθεί στο δικαστήριο. Δυνατότητα του συμβουλίου ήταν αφενός η παραπομπή του κατηγορουμένου, αφετέρου η απαλλαγή του από τις κατηγορίες εφόσον εκείνο έκρινε ότι τα στοιχεία δεν επαρκούν ή την επιστροφή του φακέλου στα ανακριτικά όργανα για συμπλήρωση. Με την απευθείας κλήση του κατηγορουμένου και επί κακουργημάτων αφαιρείται κάθε εχέγγυο πλήρους και ενδελεχούς δικαστικού ελέγχου αφού επιφορτίζεται η έδρα με περισσότερη ελεγκτική δουλειά και την επεξεργασία όλου του αποδεικτικού υλικού πράγμα που στην πράξη δύναται να αποβεί καταστρεπτικό για τους κατηγορούμενους όπως συνάγουμε και από την πάγια πρακτική των δικαστηρίων. Ο θεσμός των δικαστικών συμβουλίων συνέβαλε στο φιλτράρισμα και έτσι στην επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άρα είναι παράλογο να καταργείται προς όφελος της επιτάχυνσης της ποινικής διαδικασίας (!) όπως στο παράδειγμα του Ινδιάνου στην υπόθεση της Ν. Σμύρνης. Ευθεία επίθεση συντελείται στα δικαιώματα του κατηγορουμένου και με την απαλλαγή των αστυνομικών αρχών από τις μαρτυρικές τους καταθέσεις στην επ' ακροατηρίω διαδικασία. Στο κομμάτι του νομοσχεδίου που αναφέρεται ως «Μέτρα προστασίας της ποινικής δικαιοσύνης από άτομα που απασχολούν ασκόπως τους δικαστικούς λειτουργούς και παρακωλύουν τη διαδικασία απονομής» έρχεται το αρ. 63 του νέου νόμου σύμφωνα με το οποίο οι καταθέσεις των αστυνομικών αρχών εξαιρούνται πλέον της διαδικασίας στο ακροατήριο θεωρούμενες ως καταχρηστικές και παρελκυστικές της χρηστής απονομής.

Η λογική που περιγράφεται πίσω από αυτό είναι ότι οι μάρτυρες αυτοί δεν έχουν να προσφέρουν τίποτα επιπρόσθετο των όσων ήδη έχουν λεχθεί στην προδικασία και άρα ασκόπως καλούνται σε μαρτυρική κατάθεση (!). Πέραν των νομικών αντινομιών που ανακύπτουν με πλήθος διατάξεων του ΚΠΔ, η

τροποποίηση αυτή αποτελεί ευθεία παραβίαση της αρχής της προφορικότητας στην ποινική δίκη και στην πράξη σημαίνει ότι οι αντιφάσεις στις οποίες συχνά έπεφταν τα αστυνομικά όργανα μεταξύ των καταθέσεων και της μαρτυρίας τους στο ακροατήριο δεν θα ανευρίσκονται. Ετσι, ο λόγος του αστυνομικού παύει να ελέγχεται, ενώ εντοπίζεται και η ευθεία κατεύθυνση προς την λεγόμενη «δικαστηριακή αστυνομία», η οποία είχε ήδη ξεκινήσει στο παρελθόν με την ενίσχυση και ενδυνάμωση του ρόλου της αστυνομικής προανάκρισης. Ολα αυτά καθίσταται σαφές ότι μας θέτουν όλους σε χειρότερες θέσεις μάχης καθώς το βάρος μετατοπίζεται από τη θεωρία και τη νομική σκέψη στην πολιτική σκοπιμότητα. Η έλλειψη επιστημονικής αιτιολόγησης και τεκμηρίωσης, η παντελής απουσία οποιασδήποτε στατιστικής μελέτης σχετικά με την εφαρμογή της αντεγκληματικής πολιτικής, την ουσιαστική αποσυμφόρηση των φυλακών και την κοινωνική επανένταξη των καταδικασθέντων κάνει σαφές ότι πρόκειται για την απευθείας υλοποίηση πολιτικών επιταγών. Αν όλα τα παραπάνω δεν αρκούν για να συναχθεί το εν λόγω συμπέρασμα, αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στο πως εφαρμόζεται ο ΠΚ 187 και 187 Α σε σχέση με τις εγκληματικές οργανώσεις, αποτελώντας ένα όπλο στα χέρια του αστικού κράτους για την ποινικοποίηση και εγκληματικοποίηση της κινηματικής δράσης. Ανοιχτό ζήτημα αποτελεί ακόμα και η αναδρομική εφαρμογή δυσμενέστερων ποινικών νόμων, η οποία ήδη ισχύει για τους πολυισοβίτες και επί της ουσίας αφήνεται ως υποκειμενική κρίση στις δικαστηριακές έδρες (ο λεγόμενος «νόμος Κουφοντίνα»), παραβιάζοντας στην πράξη την ευθεία επιταγή του δικαίου για την αναδρομική εφαρμογή μόνον του επιεικέστερου νόμου στο ποινικό δίκαιο.

Εφόσον το εν λόγω σχέδιο νόμου ψηφιστεί, τελευταίο εχέγγυο δίκαιης κρίσης και κατάργησης του στην πράξη (από νομική και όχι κινηματική σκοπιά) αποτελεί ο διάχυτος έλεγχος συνταγματικότητας των νόμων που δύνανται να διενεργούν τα δικαστήρια όταν κάνουν χρήση των διατάξεων. Αρκετές από τις ως άνω τροποποιήσεις (αν όχι όλες) είναι προδήλως αντισυνταγματικές και αντικείμενες στην ΕΣΔΑ (η οποία δυνάμει του αρ. 28Σ έχει δεσμευτική ισχύ για την Ελλάδα) και επομένως οι δικαστές πρέπει να αρνούνται να τις εφαρμόζουν κατά περίπτωση. Ωστόσο στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι το κάθε δικαστήριο, των κατώτερων βαθμίδων δύναται να λάβει διαφορετικές (και αντιφατικές) αποφάσεις σχετικά με τη συνταγματικότητα ή μη μιας διάταξης, οι οποίες φυσικά δεν είναι δεσμευτικές για τα υπόλοιπα (!).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΗΡΟΠΟΙΗΣΗΣ

Αφενός αποτελεί αναγκαιότητα να αναφέρουμε πως η συζήτηση περί αυστηροποίησης δεν αποτελεί κοσμογονία. Είναι ένα ζήτημα που απασχολεί από τότε που εμφανίζεται συλλογικό δίκαιο στην ανθρώπινη ιστορία. Με πολλαπλές εφαρμογές ανά τις επικράτειες του κόσμου σε πολλαπλές ιστορικές και πολιτισμικές περιόδους της ανθρωπότητας. Για την ακρίβεια η αυστηροποίηση αποτελεί την πιο δοκιμασμένη ίσως μέθοδο στον τομέα της αντιμετώπισης του εγκλήματος στο σύνολο της ιστορίας. Από τις αρχαίες αυτοκρατορίες έως τις μεσαιωνικές θεοκρατίες μέχρι τα έθνη κράτη και τον σημερινό πολιτισμό. Και ως εκ τούτου είναι ασφαλές να διακηρύττουμε ότι γνωρίζουμε τις συνέπειες, τις αποτυχίες, τους μύθους και τα εγκλήματά της.

Θα ήταν εύκολο να καταπιαστούμε από την απλή διαπίστωση ότι το δόγμα της αυστηροποίησης διόλου τυχαίως βρήκε (και βρίσκει ακόμη) το πιο εύφορο πεδίο εφαρμογής του σε κάποια από τα πιο αιματηρά, αυταρχικά καθεστώτα που γνώρισε η ανθρωπότητα. Δεν είναι παράλογο ούτε υπερβολικό να ειπωθεί ότι αυτή ήταν η λογική από την οποία διέπονταν τόσο η Ιερά εξέταση, τα βάρβαρα αποικιοκρατικά καθεστώτα, η ναζιστική Γερμανία ή το Ισλαμικό Κράτος για παράδειγμα.

Ωστόσο θα προσπαθήσουμε να αποδομήσουμε την φιλοσοφία της στην υλική, πραγματολογική βάση της και όχι επικαλούμενοι κάποια καθηκοντολογία περί της ηθικής άρνησής της. Αν αποδεχόμασταν ότι όσο δεινότερη η αυστηροποίηση των ποινών, τόσο λιγότερο το έγκλημα θα έπρεπε να ισχύει ότι στις χώρες του κόσμου όπου σήμερα εφαρμόζεται η θανατική ποινή, το έγκλημα είναι μηδενικό Τουναντίον, το γενικό στατιστικό συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι η αυστηροποίηση παρά την τρομοκρατία της, όπου εφαρμόζεται, όχι μόνο δε μειώνει, αλλά αυξάνει και αποκτηνώνει το αντικοινωνικό έγκλημα. Αφενός το αυξάνει, γιατί δεν αντιμετωπίζει τα κοινωνικά και ταξικά αιτία του εγκλήματος αφετέρου κινητοποιεί σε αντίθετη κατεύθυνση από εκείνη της κοινωνικής μέριμνας για την πρόληψη ή την ουσιαστική εξάλειψη του και εμμένοντας στην στυγνή στη καταστολή. Η αυστηροποίηση πρόκειται για μέτρο ύστερο του εγκλήματος, ποτέ προγενέστερο. Αυτός που πεινάει, θα κλέψει με ή χωρίς το φόβητρο

Ταυτόχρονα, με την έντασή της, η αυστηροποίηση διασφαλίζει σε δεύτερο χρόνο την αποκτήνωση του εγκλήματος και η αποκτήνωση γεννά τον νέο κύκλο. Αν μια απλή διάρρηξη, κατά την οποία ο διαρρήκτης γίνεται αντιληπτός από τον ένοικο ο οποίος με τη σειρά του ειδοποιεί την αστυνομία, θα σήμαινε στο μυαλό του διαρρήκτη μια «βιώσιμη» ποινή ας πούμε ενδεικτικά του ενός χρόνου. Στη περίπτωση που αυτό θα σήμαινε ισόβια κάθειρξη, τότε ποιό το νόημα του να μην σκοτώσει για να διαφύγει και να μη συνεχίσει να πυροβολεί διαφεύγοντας; Μια τέτοια ακολουθία σημαίνει ότι θα απαιτηθεί ακόμη περισσότερη αυστηροποίηση. Δηλαδή ποινή μέσα στην ποινή και περισσότερο έγκλημα μέσα στο έγκλημα.

Ετσι αν η αυστηροποίηση ερχόταν ως υποσχετικός θεσμός περί της ανασταλτικής επίδρασής της στο έγκλημα, θα είχε ως μοναδικό καθήκον την αυτοκατάργησή της. Ταυτόχρονα η αυστηροποίηση στην πιο απόλυτη μορφή της, για παράδειγμα την θανατική ποινή ή την ισόβια κάθειρξη δεν εγγυάται κανένα φίλτρο περί της μη εφαρμογής της ή της αποκατάστασής της απέναντι σε αθώους που έγιναν ένοχοι από αυταρχισμό, είτε από απλό δικαστικό λάθος (εσκεμμένο ή αυθαίρετο). Σε δεύτερο χρόνο η ίδια η λογική της ηθικής ανωτερότητας των κοινωνιών προκύπτει από το γεγονός της αναγνώρισης ότι οι ποινές τους δεν γίνεται να διακατέχονται από τον ρεβανσισμό και την διαρκή εκδίκηση, αλλά από την ανάγκη ύπαρξης ενός κανονιστικού πλαισίου για εκείνες. Για να μπορεί ωστόσο μια κοινωνία να διατείνεται ηθικά ανώτερη αυτού που η ίδια αναγνωρίζει ως έγκλημα την εκάστοτε ιστορική και πολιτισμική της περίοδο, τότε οι ποινές της ή οι διαχειρίσεις της δεν μπορούν να είναι εξίσου ή περισσότερο βάρβαρες από το έγκλημα, αλλά πάντοτε επιεικέστερες από αυτό. Ειδάλλως, το πλαίσιο γύρω από το οποίο δομείται η ίδια η κοινωνία ετεροκαθορίζεται από την ανάγκη της να είναι πάντοτε αναλογικά πιο τιμωρητική, πιο βάρβαρη, πιο άγρια από το ίδιο το έγκλημα. Ετσι η ίδια η λογική της τιμωρίας του εγκλήματος, γίνεται ένα νέο έγκλημα, από την οργανωμένη κοινωνία επί του ατόμου αυτή τη φορά. Με το ίδιο το έγκλημα να γίνεται πολιτισμικός κώδικας είτε ως δράση είτε ως αντίδραση, με την ύπαρξη του οποίου εξοικειώνεται αναγκαστικά ο ίδιος ο τιμωρός. Η αυστηροποίηση είναι ένα νερό που όσο και αν πίνεις δεν ξεδιψάς. Και ένα δηλητήριο που προσπαθεί να καταπολεμήσει ένα άλλο δηλητήριο.

Πέραν ωστόσο μιας επιστημονικής ή κοινωνικής αποδόμησης του αδιεξόδου των κατασταλτικών φετίχ της αυστηροποίησης, είναι κρίσιμο να αντιληφθούμε το διεθνές και το πολιτικό μομέντουμ μέσα και αξεδιάλυτα από το οποίο προκύπτει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Με δύο πολέμους στο κατώφλι της δύσης, να

αμφισβητούν τη βιωσιμότητα της ευρωπαϊκής κοινωνικής βάσης στη δυτική οικονομία. Η οποία βρίσκεται σε καθεστώς στασιμοπληθωρισμού, πολιτικής ανισορροπίας και ενεργειακής σπάνης. Με το επερχόμενο βάθεμα της καπιταλιστικής κρίσης και την περαιτέρω φτωχοποίηση των λαών τους. Τα δυτικά κράτη φροντίζουν να θωρακιστούν στρατιωτικά, νομικά και ποινικά, απέναντι στις ενδεχόμενες ταξικές ανταπαντήσεις. Ετσι η αυστηροποίηση δεν νοείται απλώς ως μια άστοχη νομική φόρμουλα απέναντι στο έγκλημα, αλλά και ως μια πρόσθετη κατασταλτική οχύρωση της ελληνικής κρατικής ελίτ και της ελληνικής αστικής τάξης για την δίωξη και την εγκληματικοποίηση των ιδεολογικών και πολιτικών εκείνων φορέων (επαναστατικών, κοινωνικών ή συνδικαλιστικών) που θα αμφισβητήσουν την ιδέα ενός μονόδρομου κυνικού ατομικού συμβιβασμού στην εξαθλίωση. Προτάσσοντας το αντίδοτο της οργάνωσης και της ταξικής αντεπίθεσης ως την μόνη ρεαλιστική διέξοδο από την λαίλαπα ενός συστήματος που γεννά δομικά τις κρίσεις του και μετακυλύει τις συνέπειες τους, από τη κορυφή στη βάση.

ΑΠΟΜΑΖΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΕΣ ΗΤΤΟΠΑΘΕΙΑΣ

Παρότι αποδεδειγμένα οι αυξήσεις των ποινών δεν οδηγούν σε μείωση της εγκληματικότητας αλλά σε αύξηση της, οι αυστηρότερες ποινές είναι ένας εκφοβιστικός παράγοντας της κινηματικής δράσης. Παρότι αντιλαμβανόμαστε πως οι προεκτάσεις του συγκεκριμένου νομοσχεδίου δεν αφορούν αποκλειστικά και κατ' ανάγκη το κίνημα, αξίζει να αναφερθούμε στις συνέπειες της ψήφισης του νόμου σε αυτό. Η αποτροπή της ακτιβίστικης δράσης και γενικότερα των συντροφικών σχέσεων δεν αρχίζει και τελειώνει με το ν/σ Φλωρίδη. Αντιθέτως είναι μία στρατηγική που προτάσσεται σταδιακά από προηγούμενες κυβερνήσεις. Το νομοσχέδιο έρχεται να πλαισιώσει όλη αυτή την αυστηροποίηση, με σκοπό να δράσει ,μεταξύ άλλων, αποτρεπτικά απέναντι στις οργανώσεις αλλά κυρίως ως όπλο αντιμετώπισης των αντανακλαστικών του κόσμου απέναντι στους κραδασμούς τις καπιταλιστικής κρίσης

Απομαζικοποίηση κινήματος

Αναγνωρίζουμε δύο κυρίαρχες παθογένειες του κινήματος, που απορρέουν σε μεγάλο βαθμό και από το πρόταγμα της αυστηροποίησης που διαπνέει το νομοσχέδιο. Την θυματοποίηση του υποκειμένου, και την πολιτικής της απελπισίας. Ο όρος παθογένεια εδώ δικαιολογείται από το γεγονός ότι, παρότι τα αίτια της απομαζικοποίησης του κινήματος προέρχονται από τα υλικά ζητήματα που αφορούν την ταξική υπόσταση του και των ατόμων που το απαρτίζουν, δεν επιβάλλονται, σε αντίθεση με την καταστολή παραδείγματος χάριν, αλλά διαχέονται από τον ίδιο τον πολιτικό λόγο που παράγει.

ΘυματοποΙηση

Η ενίσχυση του νομικού οπλοστασίου δεν επικεντρώνεται αποκλειστικά στην αύξηση των ποινών. Οι αντεργατικοί νόμοι, νόμοι υπέρ των εξώσεων κλπ. είτε προετοιμάζουν το έδαφος για την κρίση του καπιταλισμού, είτε είναι αποτέλεσμα αυτής. Εφόσον αντιλαμβανόμαστε πως το νομικό σύστημα αποτελεί πεδίο ταξικής διαπάλης, διακρίνουμε και πως ευρύτερα συντελείται ιδίως από τα μνημονιακά χρόνια και μετά μία οργανωμένη επίθεση του κράτους και του κεφαλαίου στα κεκτημένα δικαιώματα. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα της πανεπιστημιακής αστυνομίας και της κατάργησης του εργασιακού 8άρου, όπου, πέρα από την αιματηρή ιστορία που συνοδεύει την θέσπιση τους,

γινόντουσαν αντιληπτά οριζόντια και κάθετα από την κοινωνία ως κάτι αξιακό και η αναγκαιότητα της ύπαρξης τους ως κάτι αυταπόδεικτο.

Η επίθεση αυτή του κεφαλαίου στο νομικό πεδίο, αντί να αντικρούεται ιδεολογικά και μαχητικά, καταλήγει να ενσωματώνεται οργανικά σε μια πολιτική θέση και ταυτότητα του θύματος. Η αντίσταση στο ιδιωτικό πανεπιστήμιο ή στην καταστολή δεν γίνεται με αναφορές στην πληττόμενη τάξη θέτοντας και πολιτικές αιχμές για μελλοντικούς αγώνες, αλλά σε ένα λογικό σχήμα όπου η νομιμοποίηση του αγώνα κυλάει από την αντίληψη του υποκειμένου ως αδικημένου. Αυτή η πολιτική είναι βαθιά προβληματική σε πολλά επίπεδα, πρόκειται για έναν αγώνα ο οποίος είναι χαμένος πριν καν δοθεί.

Είναι μία βαθιά ρεφορμιστική πολιτική στην πραγματικότητα. Οταν ο αγώνας μαζικοποιείται γύρω από μία ρητορική που αντιλαμβάνεται τα άτομα που μαζικοποιεί ως αδικημένα (παρά την λαϊκίστικη ευκολία που ενέχει αυτού του τύπου η συγκρότηση) τότε, όταν αναγκαστικά αυτή η μαζικότητα θα αποκλιμακωθεί, το υποκείμενο θα συμβιβαστεί με μία εφήμερη νίκη (αν υπάρχει και αυτή) που γίνεται αντιληπτή μάλιστα ως μεγαλειώδης νίκη του κινήματος. Ο αδικημένος θα αγωνιστεί για να επιστρέψει στην προηγούμενη, "δίκαιη" για αυτόν νόρμα, αγνοώντας τα ταξικά και πολιτικά χαρακτηριστικά του όποιου ζητήματος. Η πολιτική της θυματοποίησης δηλαδή, αδυνατεί να δημιουργήσει μαχητικά κινήματα, να προετοιμάσει το έδαφος για την (προ)επαναστατική περίοδο, ή ακόμα και να πετύχει ουσιαστικές νίκες.

Πολιτική "με την πλάτη στον τοίχο"

Σε συνάρτηση με την ολοένα και πιο δύσκολη καθημερινότητα, η αποτίμηση της κατάστασης, ειδικά στο νομικό ζήτημα, είναι καίριας σημασίας. Σε αντιδιαστολή με την πολιτική της θυματοποίησης έρχεται το σχήμα πολιτική-με-την-πλάτηστον-τοίχο. Εδώ η νομιμοποίηση του αγώνα πάλι ρέει όχι από ιδεολογικούς και πολιτικούς λόγους, αλλά από μία ανάγνωση όπου παρουσιάζει την όποια στρατηγική ως την απολύτως αναγκαία, άρα και υπεράνω κριτικής, καθώς πρόκειται για την μόνη επιλογή, το μόνο που μπορούμε να κάνουμε δεδομένων των συνθηκών. Πρόκειται για μία πολιτική της απελπισίας, όπου αφενός αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα, όχι με υλικά και εργαλεία, αλλά με συναισθηματικούς και τρομολαγνικούς όρους, αφετέρου προωθεί την σπασμωδικότητα και την μετριοπάθεια. Ο προβληματισμός τίθεται σε δύο

επίπεδα. Το πρώτο αφορά την εγκυρότητα της ανάλυσης που έχει αυτή η φιλοσοφία στην εποχή μας και στα προβλήματα που προκύπτουν από αυτήν. Οταν a priori θεωρούμε την τωρινή κατάσταση της κοινωνίας μας ως την πιο καταπιεστική, την πιο ολοκληρωτική και αυταρχική, λογικό επακόλουθο είναι ο μηδενισμός των ταξικών προεκτάσεων των κραδασμών που η καπιταλιστική κρίση παράγει, η επιφανειακή ανάλυσή τους και εν τέλει η απάθεια. Τίθεται όμως η εξής αντίφαση. Αφού η πολιτική υπόσταση μας παροτρύνει στο να μην είμαστε απαθείς απέναντι σε τέτοια ζητήματα, πως γίνεται να αντιδράσουμε, αν τα θεωρούμε κάτι κανονικοποιημένο στην μίζερη δυστοπία που βιώνουμε. Το αντιφατικό αυτό στοιχείο διακρίνεται πλήρως, στις μετριοπαθείς δράσεις του κινήματος, που ναι μεν ακολουθούν τις πεπατημένες τωνπαλαιότερων καιρών, αλλά αποκλιμακώνονται σε ένταση σε ένα ολοένα και πιο βραχύχρονο διάστημα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι παθογένειες αυτές δεν αποτελούν άμεση συνέπεια της ψήφισης του νομοσχεδίου Φλωρίδη. Είναι ωστόσο αποτέλεσμα της συνολικότερης ήττας του κινήματος και της εργατικής τάξης στα πεδία πάλης με το αστικό κράτος και το κεφάλαιο. Η ανάλυση τους γίνεται στα πλαίσια αυτοκριτικής και βελτίωσης της δράσης και της πολιτικής μας, που κρίνεται απαραίτητη την δεδομένη στιγμή. Η αναβάθμιση του Π.Κ. πέρα από τις κινηματικές, ταξικές και κοινωνικές απολήξεις της, είναι μία ουσιαστική εξόπλιση του αστικού κράτους, σε πνεύμα προετοιμασίας για την επερχόμενη κρίση. Θεωρούμε ότι είναι κρίσιμο να αποτινάξουμε τις συγκεκριμένες παθογένειες από τους συσχετισμούς μας. Οι αυτοματισμοί που περιγράψαμε, παρότι αντιδιαμετρικοί, συγκλίνουν σε ένα πνεύμα γενικότερης ηττοπάθειας. Παρά την ζοφερή κατάσταση που (και αυτό) το νομοσχέδιο διαμορφώνει, τώρα είναι η ώρα να σπάσουμε τον φόβο και την ηττοπάθεια και κυρίως, να αγωνιστούμε με τα χαρακτηριστικά όπου θα καλλιεργήσουν το επαναστατικό πνεύμα και συνθήκες.

